

NOTAT

Folketingets Europaudvalg

9. oktober 2009

j.nr. 4/0101-0100-0068
/lg-ks

Konkurrencesituationen på det danske marked for fødevarer

I det følgende redegøres for udviklingen i fødevarerpriserne og konkurrencesituationen på markedet med udgangspunkt i Konkurrencestyrelsens undersøgelse af fødevarerpriserne.¹

Fra januar 2007 til januar 2009 steg de danske fødevarerpriser med 11 pct. Det er godt dobbelt så meget som det generelle forbrugerprisindeks, jf. tabel 1. Det var navnlig priserne på brød, mælk samt smør, der steg betydeligt.

Siden er fødevarerpriserne faldet noget. Det er navnlig priserne på mælk mv. og i mindre grad smør- og brødprodukter, der er faldet. Blandt mælkeprodukterne er navnlig priserne på drikkemælk (sød-, let-, mini- og skummetmælk) sat ned. Fra november 2007, hvor priserne var højst, til august 2009 er forbrugerprisen for 1 liter minimælk således faldet 24 pct. Priserne på frugt er ligeledes faldet og lå i august 2009 lavere end i begyndelsen af 2007.

**ØKONOMI- OG
ERHVERVS MINISTERIET**

Tabel 1. Priser på fødevarer 2007-09 (Indeks, januar 2007 = 100)

	Forbrugerpriser i alt	Fødevarer i alt	Brød mv	Kød	Mælk mv	Smør mv.	Frugt	Grønt
Jan 07	100	100	100	100	100	100	100	100
Juli 07	101	100	102	99	101	102	102	98
Jan 08	103	107	112	100	117	120	102	105
Juli 08	105	110	117	105	117	124	107	109
Jan 09	105	111	117	106	117	126	103	109
Apr 09	106	110	118	102	114	124	105	110
Juli 09	106	110	118	104	112	124	101	107
Aug 09	106	109	117	104	111	122	99	107

Kilde: Danmarks Statistik

Udviklingen i fødevarerpriserne er påvirket særligt af konkurrenceforholdene i detailledet, blandt forarbejdningsvirksomhederne samt udviklingen på råvaremarkederne.

¹ "Fødevarerpriser – prisudviklingen på mælk, smør og brød", Konkurrenceanalyse 02/2009, Konkurrencestyrelsen, juni 2009. Undersøgelsen kan hentes på Konkurrencestyrelsens hjemmeside, www.ks.dk.

I detailledet spiller konkurrencen mellem supermarkederne en væsentlig rolle for fødevarepriserne. Supermarkederne markedsfører et samlet sortiment af dagligvarer. De søger at tiltrække kunder til deres butikker bl.a. gennem tilbud på produkter, som forbrugerne har fokus på og køber jævnligt. Det gælder bl.a. mælk. Mælk er en standardvare, hvilket gør det let for forbrugerne at sammenligne priser. Supermarkederne lægger derfor vægt på at holde lave priser på mælk.

Konkurrencestyrelsens undersøgelse af fødevarepriserne viste, at supermarkedernes avance på billigmælk (dvs. mælk som sælges i supermarkedernes egne mærker) var meget lille, nemlig under 1 pct. Til sammenligning var avancen på 1 kg rugbrød omkring 23 pct.

I forarbejdningsleddet for mælk og smør er der en dominerende udbyder på det danske marked (Arla Foods). Det kan påvirke prisdannelsen og føre til, at det tager længere tid at tilpasse priserne til ændrede konkurrenceforhold. Af Konkurrencestyrelsens undersøgelse af fødevarepriserne fremgik således, at mejerierne i 2008-2009 var længe om at tilpasse deres salgspriser for mælk og smør til de faldende internationale råvarepriser.

For brød findes to store leverandører af fabriksfremstillet brød (Schulstad og Kohberg) samt et stort antal bagerforretninger. Schulstad er koncernforbundet med den største melproducent. Det kan gøre prisdannelsen mindre gennemsnitlig og påvirke konkurrencen.

Desuden er importen til det danske marked af produkter som frisk brød og mælk samt smør begrænset. Andre produkter, fx frugt og grønt samt oksekød, importeres i betydelig udstrækning.

Endvidere spiller udviklingen i råvarepriser en væsentlig rolle for fødevarepriserne. Råvarepriserne afhænger af udviklingen på de internationale markeder. Priserne på korn og mælk - og de varer der fremstilles heraf - steg således betydeligt i de fleste lande i sidste del af 2007, men er siden faldet. Råvarepriserne for brød- og mælkeprodukter er i dag tilbage på samme niveau (eller lavere) end forud for prisstigningerne.

Udviklingen i råvarepriserne har imidlertid ikke samme betydning for alle fødevarer, og udviklingen på de internationale råvaremarkeder slår igennem i forbrugerpriserne i forskellig udstrækning. Varer som frugt, grønt og drikkemælk gennemgår kun begrænset forarbejdning. Råvareprisens andel af forbrugerkronen for disse varer er derfor høj. For drikkemælk er råvareandelen 35-40 pct. Omvendt spiller råvareprisen for fx brød en mindre rolle, 7-8 pct. Udsving i de internationale råvarepriser slår derfor betydeligt kraftigere igennem i forbrugerprisen på 1 liter mælk end på brød.